

Kmet, delavec
in obrtnik
maj bodo naro-
du vodnik!

Imate vaše stro-
ške? — Pla-
čati po tarifu. — Pla-
manim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Neprankirana
pisma se ne sprejema.

Kmetški list

Vsakdo vživa
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rokopis se ne vra-
ča. — Plača in to-
že v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Keldovski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 2006. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.184.

Proračuni.

Dne 30. marca t. l. so objavili državni proračun za prihodnje proračunsko leto 1930/31. Pred dobrim tednom so objavili banovinski proračun za našo banovino. V posameznih občinah pa so bili tudi že večinoma sprejeti in odobreni občinski proračuni. Živimo torej v dobi proračunov, od najnižjih do najvišjih.

Važnosti proračunov se pri nas ljudje žalibog še mnogo premalo zavedajo, čeprav so ravno proračuni glavna podlaga vsega našega javnega, političnega, gospodarskega, socialnega in tudi kulturnega življenja. Mi smo celo tako zaostali, da imamo jako malo ljudi v deželi, ki bi sploh znali proračun brati, t. j. da bi vedeli, kaj posamezne številke pravzaprav pomenijo. Tej naši zaostalosti je kriva naša slaba in nemarna politična vzgoja, ki nas je krmila samo s ponižnostjo in s hlapčevstvom in nas tolažila s praznimi demagoškimi gesli in puhlimi frazami, nikdar pa nismo prišli tako daleč, da bi nam bil kdo stvarno in resno razložil pojem in pomen javne uprave in s tem vred objasniti tudi pomen javnih proračunov za celotno upravo. Zato pa se giblje skoraj vse naše javno življenje še danes na tisti višini, ki jo je dosegel Prešernov vojak z besedami: »Saj cesar da pol hleba — in kar je treba.«

Pri res naprednih narodih pa vidimo drugačno sliko. V Angliji se suče vse javno življenje samo okoli proračunskih števil, prav tako, kakor se suče pri nas samo okoli števil vsako privatno gospodarstvo. Ko gre v nedeljo kmet k maši, vzame s seboj nekaj denarja za nakup potrebnih stvari. Predno pa gre z doma, se posvetuje s svojo ženo, kaj naj kupi in koliko, da izdatki ne bodo preveliki in da ne bodo presegali dohodkov. Dobri in sposobni gospodarji se posvetujejo za vsak krajcar, kam in zakaj ga bodo izdali in kje ga bodo dobili. Dočim se pa pri nas taka posvetovanja s privatnim gospodarstvom že tudi končajo, jih napredni narodi in napredne države nadaljujejo tudi glede javnega gospodarstva v občini, okraju, deželi in državi, kajti kdor nima jasnega in točnega pregleda čez vse svoje gospodarstvo, javno ali privatno, mora zabresti prej ali slej v velike težave. Pregled našega javnega gospodarstva pa nam daje javni proračun. Ne koristi pa tak pregled prav nič tam, kjer ga ljudje ne znajo brati ali ga pa niti nočejo brati, kar je pri nas prav pogost slučaj!

Vsak javni proračun ima za ljudi svoj velik pomen šele takrat in tam, kjer se ljudje zavedajo, da so oni tisti, ki nosijo vse javne izdatke, in da so oni sami tisti, ki iz svojih žepov plačuje vse stroške javne uprave. Iz zgodovine vemo, da je ravno boj za kontrolo javnih izdatkov in javnega gospodarstva sploh oživitvoril demokracijo in parlamentarizem. Do konca 13. stoletja je namreč tudi v Angliji vladalo načelo, da vse javne stroške plačuje »cesar« — kakor misli to še danes večina našega ljudstva (mi smo torej v tem pogledu za 700 let zadaj za Angleži!). Ko pa so se začeli angleški davkoplačevalci zavedati, da

prihaja ves denar v javne blagajne iz njihovih žepov, so rekli pa tudi to, da hočejo oni tudi kontrolirati, kaj se ž njihovim denarjem dela. Ta boj je bil silno trd in hud, nehal pa se je navsezadnje le z zmago prava do kontrole o uporabi javnega denarja. In baš pravica do kontrole o uporabi javnega denarja je jedro in bistvo in temelj ne samo angleške, ampak tudi vsake druge resnične demokracije in vsakega pravega in resnega parlamentarizma. Kjer pa se ljudje tega ne zavedajo, tam nimajo parlamenta, čeprav imajo poslane. Prazno prerekanje in preklanje n. pr. za »svetovne nazore« in za slične »politične ideje« (kakor je n. pr. pri nas v navadi bilo) brez potrebne kontrole gospodarstva z javnim denarjem pa ni ne demokracija in še manj parlamentarizem, ampak je smešna karikatura obojega.

Star pregovor pravi, da ceni človek le to, kar si sam pridobi. Angleži so si pridobili pravico do kontrole državnega gospodarstva — parlament — s trdim bojem, kjer je teklo tudi precej krvi. Zato znajo to pravico tudi ceniti, ker je bila draga.

Nam v naši deželi pa je bila ta pravica še pod Avstrijo brez truda in brez boja in brez kaplje naše krvi navržena, zato pa je tudi nismo znali nikoli prav ceniti in zato živi večina našega ljudstva, kakor smo že omenili, v tem oziru 700 let zadaj za Angleži. In zato je večina naših ljudi podobna otrokom, ki še ne vedo, kaj je dinar. Če jim ga podariš, ga gledajo, zlasti če se sveti, če jim ga pa zopet vzameš, jim pa tudi ni dosti mar — ker si ga niso sami pridobili!

Za naš svet so proračuni torej važni zlasti zaradi politične vzgoje, ker proračunske številke kar vprijejo: »Poglejte, ljudje, to vse boste plačali vi sami, in to in to pa boste dobili

nazaj v drugi obliki! Ta denar ne pada na vašo zemljo nekje izpod neba, ampak vi ga morate s svojim delom prigrisporiti, in en del oddati v javne blagajne za pokritje skupnih stroškov.« In proračunske številke vprijejo dalje: »Če hočete mirno spati, morate plačati orožnike vi sami, da varujejo vas in vaše premoženje; če se hočete voziti po gladkih cestah, jih morate plačati zopet vi sami, in uradnike, ki izvršujejo zakone, morate plačati zopet vi sami. In če hočete prejemati tiste slavnoznane »podpore«, to zopet niso prav nobene »podpore«, ker morate denar za »podpore« tudi znositi v javno blagajno vi sami!«

Tako vprijejo in kričijo proračunske številke in kdor jih zna brati, je ponosen, ker se zaveda, da je on tudi tisti, ki drži s svojim deležem vso občinsko, banovinsko in državno skupnost pokonci. Človek pa, ki se tega zaveda, je resničen gospod, in se ne čuti več hlapca, ker vé, da on plačuje uradnike, on vzdržuje vse, on zida ceste, on zida bolnišnice! In šele takrat, ko se ljudje te svoje važnosti začno zavedati, so zreli za pravilno in resnično — parlamentarno javno življenje! Ponižni hlapci, ki vedno računajo le na »milost« in na »podporo« ali pa na »milostno podporo«, niso dosti boljši kot žival, ki ji kmet položi kaj v jasli (ali pa tudi ne) in so podobni otrokom, ki ne vedo, kaj so škarje. Zato otrokom tudi ne dajemo škarij v roke.

Zato pravimo vsem, ki bodo brali proračunske številke: »Zapomnite si, da boste vse tam med dohodki našete zneske plačali vi, zlasti vi kmetje, ker vas je največ v državi! Potem si oglejte tudi izdatke in pogledajte natančno, za kaj se bo vse vaš davčni denar obrnil! In kolikor bolj natančno boste študirali te številke, toliko bolj se vam bo širilo vaše spoznanje o javni državni (občinski, banovinski) upravi, ki je v bistvu samo uprava vašega davčnega denarja!«

Državni proračun za leto 1930/31.

Dne 30. marca so objavili uradno sledeče številke državnega proračuna za prihodnje proračunsko leto:

A. Stroški za splošno upravo:

	1930/31	1929/30
vrhovna državna uprava	332,167.032	298,239.233
pokojnine in invalidnine	1.100.000.000	1.127,311.121
državni dolgovi	1.016,044.244	895,430.248
pravda	466,511.906	413,742.932
prosveta	872,166.734	826,930.131
znanje	159,511.470	142,016.510
notranje	671,930.746	586,111.713
financo	411,285.636	380,625.344
voja in mornarica	2.522,888.333	2.428,571.226
zgradbe	398,690.069	326,345.672
promet	109,302.895	92,801.201
poljedelstvo	102,850.656	84,713.157
trgovina	72,902.879	55,766.700
socijalna politika	243,408.873	213,032.322
rezervni krediti	74,000.000	74,000.000

Skupno . . . 8.534,561.553 7.945,647.510

B. Stroški za državna podjetja:

	1930/31	1929/30
prosveta	29,243.118	26,672.438
financo	795,997.011	795,270.747
zgradbe	426,670.482	387,862.983
promet	2.839,714.309	2.698,731.878
poljedelstvo	130,815.994	88,136.783
trgovina	15,100.000	14,449.860
socijalna politika	68,390.051	55,438.770
šume in rudniki	507,520.642	452,263.943
Skupno	4.813,451.607	4.518,827.402

C. Celotni proračun:

	1930/31	1929/30
državna uprava	8.534,561.553	7.945,647.510
državna podjetja	4.813,451.607	4.518,827.402
naknadni krediti	—	539,683.472

Skupno . . . 13.348,013.160 13.004,160.384

D. Državni dohodki:

Davčni dohodki:

Proračun 1930/31

Neposredni davki (splošni)	1.630.000.000
Posebni davki	281.000.000
Dolgovani davki	100.000.000
Trošarina	903.000.000
Takse	1.245.200.000
Carina	1.546.362.000
Monopoli (viški dohodkov)	1.816.500.000
Vojna odškodnina Nemčije	426.086.000
Razni dohodki	85.343.000

Davčni dohodki 8.071.492.000

Viški dohodkov drž. podjetij:

Ministrstvo prosvete	3.853.000
Ministrstvo financ	44.020.000
Ministrstvo za promet	93.292.000
Ministrstvo za gradbe	158.252.000
Ministrstvo za kmetijstvo	—
Ministrstvo za šume in rudnike	111.529.000
Ministrstvo za trgovino in industrijo	17.500.000
Denarne ustanove	30.000.000
Kapitali in fond	4.625.000

Viški dohodkov državnih podjetij . . . 463.070.000

Ponovitev:

Davčni dohodki 8.071.492.000

Viški dohodkov državnih podjetij . . . 463.070.000

Skupni dohodki 8.534.562.000

Celokupni proračun znaša torej 13 milijard 349 milijonov dinarjev. Državna gospodarska podjetja pokrivajo svoje izdatke z lastnimi dohodki, višek njihovih dohodkov pa se dodaja davčnim dohodkom, da služijo za kritje stroškov splošne državne uprave.

Po posameznih strokah je proračun tako-
le razdeljen:

Vrhovna državna uprava.

V proračunu vrhovne državne uprave se kaže napram proračunu za leto 1929/30 povečanje za 23-9 milijona, kar je posledica nove formacije predsedništva ministrskega sveta, v čigar pristojnost spadajo sedaj Centralni presbiri in Splošna statistika. Za izdatke teh dveh stanov je predvidena vsota 10-4 milijona dinarjev, za popis prebivalstva in živine pa je predviden kredit 4-5 milijona. Vnešen je nov kredit 5 milijonov na račun predplačila za novinske agencije. Zaradi novih dodatkov na službene prejemke se je proračun Vrhovne državne uprave povečal za 5-5 milijona dinarjev.

Pokojnine in invalidnine.

Proračunski oddelek za pokojnine, razpoloženja, vzdrževanja, narodna priznanja in invalidske podpore je zmanjšan za 27-3 milijona dinarjev, ker je kredit za invalidske podpore glede na efekt novega zakona od 4. julija 1929 predviden v višini 250 milijonov, to je za 91 milijonov nižje, nego v proračunu za leto 1929/30. Kredit za pokojnine pa je povečan od 786 na 860 milijonov, kar je posledica povečanega števila upokojeencev in prevedbe starih kronskih pokojnin v dinarske. Ta postavka se ne da znižati, ker predstavljajo pokojnine pridobljene zakonite pravice. Ker je pričakovati, da bo tempo novega upokojevanja počasnejši, se lahko nadejamo, da pokojnine v daljnji bodočnosti ne bodo tako obremenjevale proračuna.

Državni dolгови.

Proračunski izdatki za državne dolgove kažejo najobčutnejše povečanje napram proračunu za tekoče proračunsko leto in znaša 121-5 milijona, kar je posledica reguliranja vojnega dolga v Franciji, povečanja anuitet po amortizacijskih načrtih za razne druge dolgove itd.

Ministrstvo pravde.

Proračun ministrstva pravde je napram tekočemu proračunu za 32-8 milijona večji. Od tega povečanja odpade na sodno stroko 26 milijonov, ostanek (6-8) pa na versko upravo. Višji izdatki so neizogibni zaradi novih dodatkov sodnega osoblja.

Ministrstvo prosvete.

Izdatki ministrstva prosvete kažejo povečanje za 45-2 milijona. Od te vsote odpade del (27 milijonov) za srednješolski pouk v zvezi z uveljavljanjem novega zakona o srednjih šolah. Izdatki za univerze se povečajo za 8-9% milijona, v glavnem za izredne izdatke (gradnje). Dalje se povečajo izdatki za učiteljska za 5-8 milijona dinarjev. Znižajo pa se izdatki za osnovno šolstvo in narodno prosveto za 13-5 milijona Din, kar je posledica okolnosti, da so sedaj stanarine učiteljev in plače slug prenešene na občine. Dejansko je proračun za osnovno šolstvo povečan za 24 milijonov in sicer predvsem za plače 480 novih učiteljev. Povečanje izdatkov ministrstva prosvete, ki so izkazani v proračunu državnih podjetij in ustanov (gledališča in tiskarne) znaša 3 milijone.

Ministrstvo zunanjih del.

Pri proračunu ministrstva zunanjih del so krediti pri novem proračunu povečani za 17-5 milijona in to zaradi reorganizacije ministrstva po novem predlogu zakona in zaradi tega, ker so v proračun vnešeni krediti za uslužbenke, ki so bili doslej plačani iz zaupnih kreditov.

Ministrstvo notranjih del.

Izdatki ministrstva notranjih del so povečani za 85-8 milijona. To povečanje je deloma posledica okolnosti, da so nekateri krediti iz proračunov drugih ministrstev prenešeni v proračun notranjega ministrstva in zaradi novih kreditov, ki so bili neobhodno potrebni, kakor na primer: 7-5 milijona Din za pomoč siromašnim občinam, ki ne morejo same nositi stroškov za namestitve sreskih načelstev, 3-5 milijona Din kot pavšalni dodatek za obleko uslužbencem notranje uprave in 4 milijone Din za oživitvorenje zakona o notranji in banski upravi. Za banske uprave je predvideno 55 milijonov več, nego so znašali odgovarjajoči krediti za prejšnja velika županstva. Največji del tega povečanja pa je prenešeno dejansko iz proračunov drugih ministrstev (kmetijstva, trgovine in industrije, šum in rudnikov, socialne politike in narodnega zdravja), katerih posli so bili prenešeni na banske uprave. Brez dvoma je, da se bodo v bodoče izdatki banskih uprav, ko bo njihova organizacija povsem dovršena, zmanjšali. Nadaljnje povečanje proračuna za 32-6 milijona Din je predvideno v glavnem za javno varnost (žandarmerija, policija).

Ministrstvo financ.

V proračunu ministrstva financ je predvideno 30-7 milijona Din več izdatkov, nego v tekočem proračunu. Od tega povečanja odpade preko 17 milijonov na specialne dodatke uradništvu finančne uprave in na izdatke za velika katastrska dela in za uvedbo katastra v Srbiji. Pri upravi državnih monopolov znaša povečanje nekaj nad 2 milijona dinarjev, ki je v glavnem posledica povečanja anuitet za monopolsko posojilo 22 milijonov dinarjev, ki znašajo dejansko skoro 29 milijonov dinarjev, katera vsota pa je v glavnem eliminirana s prihranki pri ostalih izdatkih.

Ministrstvo vojske in mornarice.

Proračun ministrstva za vojsko in mornarico je napram sedanjemu proračunu povečan za 94 milijonov dinarjev, od katere vsote odpade 48 milijonov na osebne izdatke, to je na dodatke po novem zakonu o ustroju vojske in mornarice. Ostanek pa odpade na stroške vežb in manevrov (3 milijone dinarjev), na potrebe letalstva (17 milijonov dinarjev), na izredne izdatke v letalski, inženjersko-tehniški in artiljerijsko-tehniški službi (26 milijonov dinarjev) in na stroške obmejne službe (10 milijonov dinarjev).

Ministrstvo za gradbe.

Proračun ministrstva za gradbe je povečan za 72-3 milijona dinarjev. Od tega odpade 8 milijonov na povečanje osebnih izdatkov (novi dodatki), 60 milijonov za dovršenje del in izplačilo ekspropriacije za gradbo železniških prog razen Jadranske, 8-2 milijona za zgradbo Jadranske proge, 4-5 milijona za hidro-tehnična dela na Savi in 1-5 milijona za novo pristanišče v Bakru.

Pri izdatkih za pošto, telegrafsko in telefonsko službo je predvidenih 38-8 milijona dinarjev več, v glavnem za nova investicijska dela, ki so neobhodno potrebna.

Ministrstvo za promet.

Proračun ministrstva za promet je povečan za 16-5 milijona, v kolikor odpade na proračun splošne državne administracije in za 141 milijonov, v kolikor odpade na proračun državnih podjetij. Od tega povečanja odpade na prometno-komercialno službo 50 milijonov, na strojno službo 34 milijonov, na gradbeno službo 12 milijonov, za razne nabavke materiala in za vzdrževanje zgradb 16-8 milijona, za stroške skupne službe 22 milijonov, za uporabo tujih vagonov 30 milijonov, na odpise 24 milijonov, na obveznosti in izplačilo bonov 31-5 milijonov in na popravilo voznega parka v privatnih tvornicah 20 milijonov. Krediti za železniške delavnice so povečani za 14 milijonov, od katerih odpade 10 milijonov dinarjev na material in mezde. To povečanje izdatkov bo krito s povečanjem dohodkov, ki se pričakujejo zaradi naraščajočega prometa. Pri direkciji rečnege prometa so bili izdatki povečani za 6-8 milijona Din, ki pa žal niso mogli najti kritja v povečanju predvidenih dohodkov. Zaradi tega se je v proračunu vrhovne državne uprave moralo predvideti 10 milijonov Din kot posebna dotacija za kritje eventualnih razlik med dohodki in izdatki pri direkciji rečne plovbe.

Ministrstvo za kmetijstvo.

V proračunu ministrstva za kmetijstvo je predvideno povečanje izdatkov za 18 milijonov in pri gospodarskih podjetjih 42-7 milijona. Za osebne izdatke so krediti povečani za 7-3 milijona, od ostalih izdatkov pa je značilno povečanje kredita za naseljevanje Metohije za 20 milijonov. Z novim zakonom o pospeševanju kmetijstva je ustanovljen državni kmetijski fond, ki je v tem proračunu pod posebnim oddelkom predviden v višini 76 milijonov. Glavni izdatki iz tega fonda so naslednji: Za zgradbe kmetijskih fakultet v Beogradu in Zagrebu 10 milijonov, za ureditev sreskih drevesnic 2 milijona, za nakup semen 8 milijonov, za

kmetijske razstave 2 milijona, za pobijanje škodne uši 2 milijona, za manjše melioracije 2 milijona, za nakup plemenske živine 8 milijonov, za nakup plemenske perutnine 1 milijon, za vzdrževanje žrebčarn 6-6 milijona, za naseljevanje 3 milijone, za zadržna skladišča in produktivne zadruge 10 milijonov, za poučna potovanja 1-5 milijona, za pospeševanje ribarstva in čebelarstva 3 milijone, za nakup zemljišč za racionalno konjerejo in za ostale živinorejske zavode 4 milijone dinarjev.

Ministrstvo trgovine in industrije.

Izdatki ministrstva za trgovino in industrijo se povečajo za 17 milijonov Din; od tega odpade na osebne izdatke (dodatke) 3-2 milijona, za trgovinska pogajanja in konference 1-8 milijona, za Zavod za pospeševanje zunanje trgovine 1-5 milijona dinarjev.

Razširjenje banskih svetov.

»Službene Novine« od 27. marca so objavile zakon o izpremembi zakona o banskih upravah od 7. novembra 1929. S tem zakonom se izpreminja člen 26., ki se sedaj glasi:

»V vseh banovinah se ustanove banski sveti kot posvetovalni organi bana. V banske svete se imenuje po en član za vsak srez, razen tega pa posebej za vsako mesto, ki ima od 3 do 15 tisoč prebivalcev, po enega člana, za mesta s 15 do 30 tisoč prebivalcev po dva člana, za mesta s 30 do 50 tisoč prebivalcev po tri člane, za vsa mesta z nad 50 tisoč prebivalcev pa po štiri člane.«

Člane banskega sveta postavlja in imenuje notranji minister na predlog bana. Po tej spremembi bo štel banski svet Dravske banovine 45 članov in sicer 8 virilistov, 24 zastopnikov srezov ter 13 zastopnikov mest in industrijskih centrov. Banski sveti imajo samo posvetovalno pravico.

Rentabilnost našega kmetijstva.

Nedavno je imel v Zagrebu profesor tamošnje kmetijske visoke šole g. dr. Stefan Postić predavanje o rentabilnosti (donosnosti) naše kmetijske proizvodnje. Dr. Postić je prišel na podlagi podatkov, ki jih je zbrala neka strokovna anketa, do zaključka, da naša kmetijska proizvodnja sploh ni rentabilna. Ta nerentabilnost ima svoj vzrok v visokih proizvodnih stroških in v nizki ceni kmetijskih proizvodov.

Po proračunu dr. Postića so znašali proizvodni stroški za 1 hektar pšenice v okolici Osijeka 5.094 dinarjev, kar znaša za 100 kg pšenice 283 dinarjev. Leta 1929 se je prodajala pšenica po 230 dinarjev 100 kg, to se pravi, da je imel kmet pri vsakih 100 kg pšenice celih 53 dinarjev izgube. V mnogih krajih je bila izguba še mnogo večja radi večjih proizvodnih stroškov.

Iste razmere vladajo pri proizvodnji koruze. Na 100 kg koruze so imeli kmetje 1928. leta 64 dinarjev izgube. Kar se tiče vina je izračunal dr. Postić, da je znašala izguba pri 100 litrih 93 dinarjev v okolici Broda na Savi, v okolici Zagreba 110, po nekaterih krajih celo do 162 dinarjev. V letu 1929 je bil ta račun še bolj nepovoljen.

To slabo stanje kmetijstva se je pa še poslabšalo in povečalo z nesorazmerno visoko ceno vseh onih predmetov, ki jih kmet kupuje. Najbolj nazorno prikazujejo to sledeče številke:

Današnja cena zemlje znaša samo za 79% od predvojne, pšenica za 95%, koruza okrog 100%, vino za 118%, konj za 92%, prašičev za 111%, tobaka za 22-6%. To so podatki na osnovi cen iz leta 1928. Nasprotno so se pa cene predmetov, ki jih kmet kupuje, napram predvojnimi takole povečale: železnice za 137%, sladkorja za 138%, voz za 168%, kos za 193%, delovnih srajc za 331%, volnena sukna za obleke za 228%, opeke za 169%, soli za 100%. To znači, da so cene kmetijskih proizvodov občutljivo padle napram predvojnimi cenam, dočim so se predmeti, ki jih kmet kupuje, enkrat, dvakrat pa tudi trikrat podražili v primeri s predvojnimi cenami.

Dopisi

Frankolovo. »Društvo kmetiskih fantov in deklet« je imelo 25. marca po jutranji maši redni občni zbor. Funkcionarji so podali izčrpna poročila o društvenem delovanju. Iz njihovih poročil posnemamo, da je bilo delovanje društva plodonosno. Nato so se članom prečitala in raztolmačila pravila. Naslednja točka je bila volitev odbora. Izvoljeni so bili: predsednik: Fran Potočnik, podpredsednik: Anton Šibanc, tajnik: Fran Jakop, blagajnik: Ferdinand Potočnik, kot odborniki pa: Genofe Fijavž, Justičnik, Micika Potočnik, Ema Grm, Matija Podgoršek ml., Martin Gajšnik, Anton Jevšenak, Rudolf Šibanc. Nadzorstvo: Alojz Železnik, Štefan Dolar in Pepca Gajšnik. Koncem smo si še naredili program za tekoče leto.

Živinski sejem v Kranju (24. marca). Na sejmu je bilo prignanih 64 volov, 52 krav, 2 teleti, 4 junice, 6 bikov, 44 prašičev, skupaj 170 glav živine. Prodanih je bilo 33 volov, 18 krav, 1 tele, 2 junici, 1 bik in 20 prašičev, skupaj 75 glav. Cene so bile naslednje: voli 4500 do 5500, krave 1500 do 2500, teleta 700 do 800, junice 2400, biki 5000 do 7000, prašiči 300 do 2000 Din za komad.

Škola vas pri Celju. Dne 22. marca je v Klinčovem mlinu zgrabil gonilni jermen 28 letnega mlinarja g. Leopolda Dvoršaka. — Dvoršak si je pri padcu poškodoval glavo in pretresel možgane. Zdravi se v celjski bolnici.

Nova cerkev pri Celju. Tudi pri nas se je pričelo živahno gibanje. V naši občini imamo šest trgovin in osem gostiln. Dobro bi bilo, da bi ena ali druga gostilna imela tudi dovolj eno preko policijske ure postreči potnikom. Imamo tudi kmetško nadaljevalno šolo, ki jo kmetška mladež pridno obiskuje. Na pošti sem tudi slučajno videl, da je dospelo več izvodov »Grude«, kar me je prav razveselilo, da se tudi naša mladina poprijemlje zdravega in nad vse koristnega čtiva. Danes se zadovolite s temi novicami, ko bo pa spet kaj novega, se pa zopet oglasim v »Kmetiskem listu«.

Miha.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Naše sokolsko društvo se prav marljivo giblje, saj je vzbujajoča se priroda prinesla tudi v naše vrste novo življenje, odkar nismo več navezani na tesno sobo, v kateri smo se vežbali pozimi. Vsi oddelki redno vadijo, zlasti deca in naraščaj, ki res z velikim veseljem poseča telovadbo. Račun svojega dela bo podalo naše društvo na telovadni akademiji, ki se je nameravala prvotno vršiti dne 11. maja, pa se je morala radi tehničnih ovir ter prireditve sosednjih društev preložiti na 18. maj, na kar opozarjamo sosedna društva, ter jih prosimo, da se na to ozirajo.

Sp. Bernik pri Cerkljah na Gorenjskem. O nas se skoraj nikoli nič ne sliši, kakor bi ne živeli in ne brali. Večina nas je pa naročenih na razne časopise, samo za tako poučen in nad vse lep »Kmetiski list« je pri nas jako malo razumevanja, če pomislimo, da šteje vas okrog sedemdeset hiš, katerih člani se skoraj vsi bavijo s kmetijstvom. Čeprav pa izvide »Kmetškega lista«, ki prihajajo med nas, lahko seštejemo na prste ene roke, je vendar le »Kmetiski list« tisti, ki se mu mora priznati, da prinaša vedno vse, kar je kmetom za napredek v kmetijstvu, na polju, na vrtu, v kleti in v hlevu neobhodno potrebno, če hoče izboljšati svoj gmetni položaj in korakati z naprednimi kmeti v drugih deželah. Vneto uči in poudarja, kar je za napredek in izobrazbo kmečkega ljudstva neobhodno potrebno. — Zima, ki je minula, je bila tudi pri nas jako lepa in mila, kakor naša še za opravi v zimskem času, kakor navoz

SARGOV

KALODONT

*Lepši zobje,
Zdravi zobje,
Duhteča usta!*

in popravilo gospodarskih potov. Posebno pri nas kriče ceste po napeljavi gramoza in po temeljiti popravi, saj imamo na vseh potih blata čez gležnje. Treba bi bilo tudi nove razdelitve istih, ker so od zadnje razdelitve nastale precejšnje izpremembe v posesti zemljišč. Pred kratkim smo tudi dobili novega dušnega pastirja, ki smo ga z velikim veseljem lepo in dostojno sprejeli. Vsled svoje prijaznosti in lepih cerkvenih govorov si je v tem kratkem času osvojil srca nas vseh. Pokazali so se tudi že uspehi prizadevanja za lepo cerkveno petje. Iz dna srca želimo, da bi ga Bog ohranil čilega in zdravega pri nas do skrajnih mej človeškega življenja v procvit soseske in zveličanje naših duš.

Kaplja v Sav. dol. Ni še minulo par mesecev, kar je požar v naši bližini vpepelil troje poslopij. Takrat se je zavzela naša požarna bramba in odredila, da naj stražita vsak večer dva člana požarne brambe. A bilo je vse zaman, gorelo je zopet na drugem koncu vasi. Ko so pa Kapljani opustili to stražo, je preteklo že par mesecev, a zločinska roka še ni mirovala. Prejšnji teden je pogorela zjutraj ob pol 5. uri hiša posestnika Dolinška v Kaplji. Stanovali niso v tej hiši, ker so jo kupili šele pred dvema letoma. Zraven je bila lesena uta in mala sušilnica. Na sušilnici je bilo približno 500 kg hmelja, sadna stiskalnica ter precej desk. Rešili so samo sadni mlin, drug inventar je pogorel. Zavarovan je bil samo za 15.000 Din s premičninami vred pri zavarovalni družbi »Dunav«. Poslopije je bilo zidano, z opeko krito, brez kakšnih gorljivih predmetov. Lastnik je postal kar čez noč, ne vedoč za čudno katastrofo, brez dvoma žrtev zločina. Ljudstvo je zopet vse zbegalo, kaj bo, če početje zlobne roke ne poneha.

Št. Peter v Sav. dolini. V Grušovljah pri Št. Petru je našla dekla ge. Alojzije Terglav na domači njivi, ki leži na mestu stare rimske naselbine, denar v velikosti nekdanjega dvajsetkronskega zlatnika. Bil je malo obrabljen, sijaj pa skoraj kakor nov. Vidi se pa točno relief rimskega cesarja, napis je v latinskem jeziku. V prometu je bil, ko je vladal rimsko cesarstvo cesar Trajan v l. 98. do 117. po Kr., tako je star 1800 l. Pred par leti je našla sama Terglavova gospodinja na svojem zemljišču temu podobna denar, a novejšega izvora, ki pa ga je dala za mariborski muzej. Okrog tega zemljišča je med vojno kopal in preiskoval nemški profesor iz Gradca, da bi našel na kakšen starinski predmet. Da pa ni preiskoval dalje, mu je nagloma preprečil državni preobrat.

Savinjska dolina. Delo, ki se je pričelo pri nas po hmeljiščih, je bolj klaverno. Ni več veselja pri njegovi obdelavi, kakor je bilo pred dvema letoma. Če bo še dalje tako, kakor se je pričelo, bo res kmet po Sav. dolini v finančnih zadevah onemogel. Da je prišlo tako daleč, smo seveda krivi mi sami. Prva skrb kmeta bi morala biti, da se dobro organizira na svojo produkcijo in nadprodukcijo

pridelka in s tem lahko prepreči vsako izkoriščanje tistih, ki se od njega živijo. Kmetje, le pametni bodimo, organizirajmo se v stanovske organizacije, da bomo delali vsi za procvit vasi, občine, okraja do države, ne samo tisti, ki smo že v organizacijah. Ker javno delajo le tisti, ki so organizirani v stanovske organizacije, dočim se v strokovni organizaciji dela precej za samega sebe. Ker merili se bomo le po tem, kolikor bomo čitali in znali javno delati in podpirali naše stanovske (kmetške) organizacije in prišteti bomo k naprednejšim državam.

Št. Vid pri Stični. V nedeljo, dne 30. marca t. l. ob 3. uri popoldne se je zaključila kmetška gospodarska šola, ki je trajala dva zimska semestra in to vsako leto od 15. novembra do 30. marca, torej v času, ko imajo kmetški ljudje več časa. Iz poročila g. šolskega upravitelja g. Jevnikarja, ki je bil tudi glavni iniciator te velevažne gospodarske ustanove, posnemamo, da se je prvotno vpisalo nekaj nad 40 učencev in to kmetiskih mladih gospodarjev in večje število fantov. — Danes pa je bilo pri preizkušnji okrog 23 učencev, kateri so z odličnim uspehom dovršili nadaljevalni tečaj. — Da se je število tako zmanjšalo, je vzrok v tem, da so zelo oddaljeni obiskovali šolo le eno leto, drugi so odšli k vojakom, nekaterim pa družinske razmere niso dopustile, da bi zamogli započeto delo dovršiti. — Pri preizkušnji je bil navzoč tudi banski kmetijski načelnik g. ing. Podgornik, ki je z zanimanjem sledil odgovorom učencev ter se ob zaključku laskavo izrazil o uspehu ter v vzpodbudnem govoru obrazložil potrebo današnjega umnega kmetovanja. K sklepu je g. upravitelj Jevnikar razdelil učencem spričevala o zadobljenem uspehu ter jim želel veliko sreče in uspeha pri njihovem delu za razvoj dolinjskega kmetijstva.

Ljutomer. V času od 23. do 25. marca t. l. smo imeli v tukajšnjem okolišju gospodarske dni. Direktor nemško-francoske družbe Kalisindikata g. Pučnik nam je predvajal filme iz kmetijstva in sicer v Veržetu, na Cvenu, v Cezanjevcih in v Ljutomeru. Filmi so izzvali pravo senzacijo med tukajšnjim prebivalstvom, ker so na lahko razumljiv način pokazali, da moremo trajne uspehe v pridelovanju kmetijskih rastlin doseči edinole, če gnojimo poleg hlevskega gnoja še z umetnimi gnojili. Rastlinam je treba dovajati dušik, kalij, fosforovo kislino in ponekod tudi apna. To so stebri rastlinske prehrane. Takšno gnojenje, s katerim dajemo rastlinam vse potrebne hranilne snovi, imenujemo popolno gnojenje. Vsako drugo gnojenje je enostransko in ne daje garancije za najvišji donos. — Želeti bi bilo, da se take prireditve v naših krajih ponove. Za dobro uspeha predavanja gre hvala g. Pučniku, ki se je potrudil v našo Prekijo ter za imenovana predavanja žrtvoval več dni, ekonomu Štamparju, ki je prireditve vprizoril ter vsem činiteljem v Cezanjevcih, Veržetu, na Cvenu in v Ljutomeru, ki so k temu prispevali.

Iz Slovenjgradca. Naše Prostovoljno gasilno društvo je priredilo dne 16. februarja t. l. dobro uspelo veselico z gledališko igro »Graničarji«, katero so diletantje Prostovoljnega gasilnega društva iz Šoštanja izbornorešli. Posebno dovtipen nastop je bil nastop strica Jurija, krčmarja (g. Šmigove) in Karoline Lieberherz (ga. Bajtova). To vam je bilo smeja, tako, da me še danes trebušček boli. Težko vlogo Andreja Miljeviča, človeka, ki pride od prevelikega gorja ob pamet, je izvanredno dobro igral g. Bajt. Tudi Slavo Čutiča, kot pokvarjenega človeka in nazadnje spokornika, je bila vloga g. Milošu Volku prav pristojala. Uboga Marica, žena Miljeviča (gdč. Milica Volkova) se je morala od žalosti preveč jokati in je njen naraven jok naredil marsikatero naših oči solzno. Nastop polkovnika Arnič (g. Perovec) je bil pravilno, strogo vojaško izveden; nepopustljiv v vojaških zadevah, se je vendar moral udati prošnji svoje žene Frančiške (ga. Senica) in hčerke Priske. Tudi vsi ostali igralci so pokazali vso svojo diletantsko spretnost, ter želimo, da se večkrat prikažejo na našem odru. Naš novoustanovljeni tamburaški zbor Prostovoljnega gasilnega društva je prvič nastopil pod spretnim vodstvom g. Križmana ter se mu mora priznati, da je par težkih komadov, kakor: »U boj, u boj«, »Kad u noči mjesec sja« in »Nejdeme dime« že prav dobro zaskiral. Le korajžno napreji!

KORISTNO ZA VSAKO HIŠO

PO ZNIŽANIH CENAH KAKOR:

ROKAVICE, NOGAVICE, ŽEPNE ROBCE, KRAVATE, FINO DAMSKO, MOSKO IN OTROŠKO TRIKOPERILO, DIŠEČE MILO, TORBICE, ČIPKE, POTREBŠČINE ZA ŠIVILJE, KROJAČE, TAPETNIKE, ČEVLJARJE IN SEDLARJE NUDI

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA
BLIZU PREŠERNOVEGA SPOMENIKA ZA VODO

TEDENSKI KOLEDAR.

- 6. aprila, nedelja: Sikst.
- 7. aprila, ponedeljek: Herman.
- 8. aprila, torek: Dionizij.
- 9. aprila, sredo: Marija Kl.
- 10. aprila, četrtek: Ezekijel.
- 11. aprila, petek: Lev I.
- 12. aprila, sobota: Julij.

SEJMI:

- 7. aprila: Dovsko, Rovte, Zdenska vas, Kostanjevica, Sv. Helena, Sevnica, Marenberg, Št. Ilj pri Velenju.
- 8. aprila: Javorje, Braslovče, Lemberg.
- 9. aprila: Ljutomer, Kamnik.
- 10. aprila: Artiče, Zagorje.
- 11. aprila: Brusnik, Cerklje, Hotemože, Št. Gothard.
- 12. aprila: Žužemberk, Št. Jernej.

Pri slabi prebavi, pomanjkanju krvi, shujšanju, bledici, obolelih žlezah, kožnih izpuščajih, tvorih — ureja naravna »Franz-Josef«-grenčica izbornore tako važno delovanje prebavil. Odlični zdravniki so se prepričali, da »Franz-Josef«-vodo celo najnežnejši otroci lahko prenešo. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Novice

Deputacija Hrvatov. Funkcionarji bivše HSS bodo odšli v Beograd na Veliko noč. Število članov deputacije znaša 1000. Nj. Vel. kralj bo sprejel deputacijo na velikonočni ponedeljek.

Komisija za agrarne operacije. Komisija za agrarne operacije razglasa, da je imenovan dr. Robert Maršič za komisarja za agrarne operacije z uradnim sedežem v Ljubljani za sodne okraje Celje, Vransko, Laško, Konjice, Gornji grad, Šmarje pri Jelšah, Kozje, Rogatec, Ljutomer, Gornjo Radgono, Maribor, Slovensko Bistrico, Sv. Lenart v Slovenskih goricah, Ptuj, Ormož, Brežice, Sevnico, Slovenjgradec, Šoštanj, Prevalje, Marenberg, Dolnja Lendava in Mursko Soboto. — Komisar za agrarne operacije Ivan Pokorn pa bo uradoval v sodnih okrajih Kočevje, Velike Lašče, Ribnica, Krško, Kostanjevica, Mokronog, Radeče, Kranj, Škofja Loka, Tržič, Ljubljana, Vrhnika, Litija, Višnja gora, Logatec, Cerkljica, Lož, Radovljica, Kranjska gora, Novo mesto, Žužemberk, Trebnje, Kamnik in Brdo tudi s sedežem v Ljubljani.

Generalni inspektor prometa umrl. V Beogradu je umrl generalni inspektor vsega prometa g. Jevrem J. Popović.

Iz Zvornika v Bosni. Vsem čitateljem in čitateljicam »Kmetkega lista« želijo kmečki fantje vesele Velikonočne praznike, da bi jih v največji sreči in zadovoljstvu preživeli. Slovenskim dekletom žele najlepši pozdrav vojniki 7. brdske baterije 17. art. puka, Zvornik, Bosna: Štamcar Ignac, Mladetič; Karlo Okorn, Tržič; Karlo Prelogar, Krmelj; Polde Jazbec, Joško Motore, Karlo Zvegljč, Anton Selic, Anton Oblak, Sevnica; Joško Gozdnikar, Franc Zupan, Trbovlje; Franc Bogovič, Videm-Krško; Anton Simončič, Št. Jernej; Jože Ostanek, Št. Vid.

Novi nemški poslanik v Beogradu. Namesto umrlega nemškega poslanika v Beogradu dr. Kösterja je bil imenovan dosedanji nemški poslanik v Kodanju Frid. von Hessel.

Kongres zveze mest kraljevine Jugoslavije je bil odprt preteklo soboto v Beogradu. Udeležilo se ga je 90 delegatov, ki zastopajo 52 mest.

Okoliš ljubljanske policijske uprave. Notranji minister je izdal uredbo o sestavi in delokrogu policijskih uprav na sedežih banovin. Policijska uprava v Ljubljani bo obsegala mestno občino ljubljansko ter okoliške občine Moste, Gornja Šiška in Vič.

Za predsednika Okrožnega sodišča v Celju je imenovan d. dr. Franc Vidovič, rod. Prlek, kot sin ugledne kmečke rodbine.

Slovensko učiteljsko pevsko društvo je odpotovalo pretekli teden na Čehoslovaško, kjer bo priredilo več pevskih koncertov.

Podpora za vzorna gnojišča. S sklepom ministrstva poljedelstva se odobri podpora 224.000 Din kraljevskim banskim upravam za podpiranje vzornih gnojišč. Podpora bo podeljena posameznim zaslužnim in siromašnim poljedelcem, ki imajo hleve za živino in mnogoštevilno živino. Posamezni poljedelci dobe podpore po 2000 Din.

Hrvatski kmetje na ljubljanskem gledališkem odru. Dne 4. aprila t. l. bo vprizoril hrvaški diletantski kmetki oder iz Bukovca v dramskem gledališču v Ljubljani svojo narodno kmetko ohcet. To je prvič, da se tudi na ta način spoznamo med seboj Hrvatje in Slovenci, zlasti kmetje. Isto igro, kakor jo bodo vprizorili v Ljubljani, so dali hrvaški kmetje že v Zagrebu in Beogradu z velikim uspehom in priznanjem. Mislamo pa, da bi bilo bolje, če bi vprizorili igro po naših kmetijskih odrih, ker bi se tako nudila veliko večja pri-

lika za medsebojno spoznavanje med kmeti. Le težko je namreč našim kmetom priti ob delavnikih v Ljubljano in to ob času največjega dela.

Avtomobilska nesreča pri Novem mestu. V bližini Mirne peči pri Novem mestu se je pripetila na praznik preteklega tedna težka avtomobilska nesreča in je le srečnemu slučaju pripisati, da ni zahtevala več človeških žrtv. Trgovec Rudolf Muren iz Kandije se je pripravil na pot s svojo nevesto in svati k poroki. Zasedli so dva avtomobila in se odpeljali proti Ljubljani. Avtomobila sta vozila v razdalji kakih 200 m. Ko je prvi avto prišel do klanca pri Mirni peči, sta počili obe desni pnevmatiki. — Avtomobil je z vso silo vrglo kvišku, da se je dvakrat preobrnil v zraku, zadel ob obcestni kamen in se popolnoma razbil. Pod seboj je pokopal šoferja in gospo J. Ogrizkovo, ženo trgovca, ki sta oba težko ranjena obležala v nezavesti. Ostali trije potniki so tako srečno zleteli iz avta in popadali po tleh, da se jim ni ničesar pripetilo. Ranjene so takoj obvezali in odpeljali nazaj v novomeško bolnico.

Ponesrečen rudar v Zagorju. V zagorskem rudniku se je smrtno ponečrečil 25letni rudar Franc Sinkovec. V rovu je padel 175 m globoko in obležal mrtev na tleh.

Visokošolci. Na zagrebški univerzi se je vpisalo v drugem polletju 3814 slušateljev. Od teh jih odpade na bogoslovno fakulteto 102, na modroslovno 1110, na pravno 1150, medicinsko 406, gozdarsko 230, tehnično 546 in živinozdravniško 261.

Žena izvoljena za župana. V banatski občini je bila te dni izvoljena za župana sestra guvernerja banatske oblasti Severa Bohn. To je prva žena v Romuniji, ki je zasedla župansko mesto.

Ponarejeni dvodinarski novci so se pojavili v Celju. Ponarejeni denar je bledeje barve in ima temnejši zvok nego pristni. Policija je uvedla preiskavo.

Železniška nesreča. Med postajama Jevnica in Laze so našli preteklo nedeljo na železniškem tiru razmesarjeno truplo čevljarkega pomočnika Ivana Rusa. Kaj je vzrok nesreče, še niso mogli ugotoviti.

Po štirih litrih žganja umrl. Delavec Mile Rukavina iz Ivankova pri Osijeku je spil za stavo štiri litre žganja. Po četrtem litru se je onesvestil in kmalu umrl.

Žrtve francoskih poplav. Po uradni statistiki je velika poplava v južni Franciji zahtevala 216 človeških žrtv. Hiš je bilo porušenih 2693, skupna površina poplavljenega ozemlja pa je znašala 143.000 ha.

Požar na Japonskem. V japonskem mestu Komatsumachi je izbruhnil požar, ki je uničil 70 hiš. Ogenj je zahteval tudi več človeških žrtv.

Vesoljni cerkveni zbor. Iz vatikanskih krogov se čujejo vesti, da namerava papež za prihodnje leto sklicati vesoljni cerkveni zbor, katerega se bodo udeležili vsi dostojanstveniki katoliške cerkve. Na tem zboru bo proglašena verska resnica ali dogma o Marijinem vnebovzetju.

Masaryk, predsednik čehoslovaške republike, je dobil za svojo 80-letnico 30.000 voščilnih pisem. Polovico pisem vsebuje poleg voščila še prošnjo za podporo, odpust kazni, priporočila za službo itd. Da uredi številno pošto, je na delu noč in dan poseben urad.

Ruske čete ob rumunski meji. Iz Rumunije javljajo, da se zbirajo zadnje čase številne čete rdeče armade ob besarabski meji. Pozoren na živahno kretanje ruskih čet, je sklenil rumunski generalni štab pozvati v pripravljenost cel tretji armadni zbor v Besarabiji. Iz bojazni pred boljševiško propagando bo predložila rumunska vlada parlamentu načrt zakona proti komunistom. Vsa društva, ki so komunističnega značaja, bodo po tem zakonu razpuščena in prepovedana.

Zagrebački Zbor

5. — 14. IV. 1930

VII. SALON AUTOMOBILOV
vseh vrst, motornih vozil itd.

**XIII. SPECIJALNI VELIKI SEJEM
POLJEDELSTVA**
stroji, gnojiva, potrebščine

PEROTNINA (5. — 8. IV. 1930)

**LETNIH, TURISTIČNIH IN
ŠPORTNIH POTREBŠČIN**

MEDN. FOTOGRAFSKA IZLOŽBA

Z legitimacijo Zbora na železnicah brezplačni povratek, na jadranskih parobrodih višji razred za ceno nižjega.

Težka nesreča v rumunski tovarni cementa. Iz rumunskega mesta Braile poročajo, da se je zrušila streha tamošnje cementne tovarne, ki je pokopala pod seboj vse delavce. Nad 50 ljudi je našlo smrt pod ruševinami, ostali so pa težje ali lažje ranjeni.

Stoletnico neodvisnosti je praznovala pretekli teden grška država.

Stalinov umik pred kmeti. Poskus ruskega diktatorja Stalina, da brezobzirno prisili ruskega kmeta k skupnemu gospodarstvu, se je na celi črti ponesrečil. Odpor kmetov je bil tako močan, da je bil Stalin prisiljen izdati naredbo, po kateri se ne sme nobenega kmeta s silo nagnati v skupno gospodarstvo, niti se ne sme take kmete, ki hočejo ostati sami svoji gospodarji, preganjati ali odvzemati živ in mrtev inventar. Velika skupna kmetijska gospodarstva se ustvarjajo samo na državnih veleposestvih ali pa tam, kjer kmetje sami prostovoljno na to pristanejo.

Borba proti komunistom. V Helsingforsu je bila pred nekaj dnevi popolnoma porušena tiskarna, v kateri se je tiskalo komunistično glasilo »Glas delavcev«.

Nemčija ima novo vlado. Po padcu socialistične vlade v Nemčiji so sestavile novo vlado izključno meščanske stranke. Spor med meščanskimi strankami na eni strani ter socialisti na drugi je izbruhnil radi podpiranja brezposelnih, novih davčnih obremenitev in državnega proračuna.

Prižiganje električnih luči iz Evrope v Avstralijo. Pozornost celega sveta je vzbudil pretekli teden znani italijanski iznajditelj na

električnem polju Viljem Marconi, ko je s svoje ladje »Elektre«, zasidrane v genovskem zalivu v Italiji, prižgal 3000 žarnic v glavnem mestu Avstralije Sidneyu. To je prvi uspeli poizkus prenašanja električne energije na velike daljave. Razdalja med Genovo in Sidneyem znaša 11.000 km. Če se bo dal ta presenetljiv uspeh izrabiti v večji meri, bo nastal na polju elektrifikacije popolen preobrat, kajti v tem slučaju bodo postali vsi daljnovodi nepotrebni in bodo posebni aparati kar z mesta električnih central pošiljali na vse strani potrebno električno silo na sprejemne aparate in od tu v lučno omrežje in motorje.

Posojilo Rumuniji. Morganova finančna skupina je ponudila Rumuniji večje posojilo pod pogojem, da bi dobila v najem brzovojav in telefon. Finančna skupina se obvezuje, da bo tekom treh let napeljala brzovojavne in telefonske zveze v vsako rumunsko vas. Vlada bo najbrže posojilo in pogoje sprejela.

Magnatska skopost. V neki newyorški bolnici je od lakote umrla vdova železniškega milijonarja Flagera. Skopa ženska, ki si ni privoščila niti svežega kruha, je zapustila blizu 900 milijonov dolarjev premoženja. Celo svoje življenje je skoparila v večnem strahu za svoje milijone. Privoščila ni niti sebi ničesar, kaj da bi še komu drugemu kaj dala. Stradala je vse življenje in nazadnje telesni oslabelosti podlegla. Njeni dediči bodo vendarle veseli.

Upravištvo »Kmetkega lista«, Ljubljana, ima čekovni račun št. 14.194. Kdor nima naše položnice, jo lahko dobi pri domači pošti za 25 par. Pri naročilu lista napišite na položnico: v korist ček. računa št. 14.194.

Kmetki gospodarji in kmetke gospodinjice! Kupujte svoje potrebščine manufakturnega blaga pri zanesljivi domači trdki Fr. Novak, Ljubljana, Kongresni trg 15, pri Nunske cerkvi. — Tam kupite dobro in poceni!

Živinorejci!

Ko prodajate in tudi kadar kupujete na sejmu ali v hlevu živino, imejte vselej seboj zanesljivo in praktično žepno knjižico

„Določanje žive teže pri govedu brez tehtnice“, katera Vam pove brez računanja in brez vage koliko je Vaša živina težka. — Cena knjižice je samo Din 10.—, po pošti Din 12.—. Dobi se po vseh trgovinah, ali pa pri založniku J. M. Vičič, Ljubljana, Sv. Petra cesta števil. 7.

Prava Kolinska cikorija

Gospodarstvo

Vsedrjavna šumarska in lovska razstava se vrši v jeseni od 31. avgusta do 15. septembra 1930 na Ljubljanskem velesejmu. Predpriprave so že v polnem teku, sodelujejo najodličnejši šumarski strokovnjaki, lesni industrijalci in lovski organizatorji Dravske banovine, dela se pa tudi uspešno v celi državi, zlasti pri državnih šumarskih razstavah in pri ministrstvu za šume in rudnike samem, ki je celi razstavi osnovi zelo naklonjeno in deli moralno in materijelno podporo. Razstava bo obsegala v glavnih obrisih lovstvo v narodnem gospodarstvu, vrste koristne divjadi, vrste škodljivih živali, kartografske tabele o gojitvi koristne divjadi, lovski organizaciji, zaščiti redkih živali, lovsko organizacijo, pripomočke pri izvrševanju lova in lovske trofeje. Dalje bo obsegala važnost, vlogo in potrebo gozdov, vrste gozdnih dreves in grmovja, vzgojo gozda, gozdne pridelke (glavne in postranske), oglarenje, gozdno varstvo, varstvo prirode, ureditev gozdnega gospodarstva, zgradbo hudournikov, agrarne operacije, razstavo šumarske fakultete zagrebske univerze in literaturo.

Podlistek

H. von Kleist - Ivan Albrecht:

Dvoboj.

(Nadaljevanje.)

Kmalu pa se je izkazalo, da po posebnem božjem naključju rane gospoda Friderika niso bile smrtonosne, četudi so dosegle tako občutljive in življensko nevarne dele telesa. Nasprotno! Že čez par dni so zdravniki, ki so mu bili dodeljeni, rodbini s popolno gotovostjo zatrdili, da bo sin ostal živ in da bo celo zbog svoje krepke narave v par tednih popolnoma zdrav ter da ne bo ostal čisto nič pohabljen. Čim se mu je vrnila zavest, ki mu jo je bila za dolgo vzela bolečina, je neprenehoma vpraševal mater, kaj dela gospa Littegarda. Ko si jo je predstavljala v jetniški puščobi, kot žrtev strašnega obupa, se ni mogel vzdržati solz. Ljubko ju gladeč po licu je prosil sestro, naj jo obiščeta in potolažita. — Takšne besede so gospo Heleno presunile in ga je prosila, naj ničvredno nesramnico po-

zabi. Dejala je, da bi zločin, ki ga je bil omenil gróf Jakob in ki je zdaj po izidu dvoboja prišel na dan, lahko odpustila. Nikakor pa pač ni mogoče odpustiti nesramne predrznosti, da je hotela z zavestjo te krivde v prsih in brez ozira na najblažjega prijatelja, ki ga je s tem pahnila v pogubo, priklicati sebi v prid sveto sodbo božjo, kakor da bi bila nedolžna. »Oj, mati,« je dejal komornik, »kje je človek — in najsi bi bila tudi modrost vseh časov njegova last — ki bi si upal tolmačiti skrivnostni rek, kakršnega je Bog dejal v tem dvoboju?« »Kaj, ali ti je ostal smisel božje sodbe nejasen?« je vzkliknila gospa Helena. »Ali nisi žal le predolčno in popolnoma nedvomno podlegel v boju meču svojega nasprotnika?« — »Bodi! Za hip sem mu podlegel, je dodal Friderik. »Ali pa me je grof premagal? Mar ne živim? Kaj si nisem, kakor po nebeškem dihljaju spet čudovito opomogel. Morda bom že v par dneh imel podvojeno in potrojeno moč, da spet začnem boj, v kakršnem me je prekinilo ničevno naključje?« — »Nesposobnik!« je vzkliknila mati: »Ali ne poznaš postave, po kateri ne smeš obnavljati boja, da bi z njim znova v isti zadevi izvojeval božjo razsodbo, čim so bojni sodniki izjavili, da je prva borba končana?« — »Kjub temu,« je nejevoljno odvrnil komornik. »Kaj me brigajo te svojevoljne

človeške postave? Ali je po kakršnemkoli pametnem preudarjanju vseh okolišnic mogoče smatrati za končan takšen boj, ki ni trajal dotlej, da bi eden izmed obeh bojevnikov obležal mrtev? Kaj ne bi smel upati, da v primeru, ako mi dovolijo obnovitev boja, popravim nezgodo, ki me je doletela ter si z orožjem izvojem čisto drugačno božjo razsodbo, kakor je ta, ki jo zdaj v omejenosti in kratkovidnosti smatrajo za božji rek?« — »Vzlic temu vladajo in odločajo postave, za kakršne praviš, da se ti ne meniš,« je zamisljeno odvrnila mati. »Razumljivo ali nerazumljivo izvajajo moč božjih odločkov in izročajo njo in tebe kot nagnusen zločinski par vsej strogosti mučilnega sodstva.« — »Oj, vprav to je tisto,« je vzkliknil gospod Friderik, »kar me nesrečnika peha v obup! Palica nad njo je zmoljena, kakor da bi ji bilo kaj dokazano. In jaz, ki sem hotel pred svetom izpričati njeno krepko in nedolžno, sem oni, ki je prizval to gorje nad njo. Usodno napačen korak v jermenju mojih ostrog, s kakršnim me je morda hotel Bog, ne glede na njeno pravdo kaznovati za grehe mojega lastnega srca, bo predal njeno cvetočo telo ognju in spomin nanjo večni sramoti!« — Ob teh besedah so se mu zasvetile solze žgoče moške bolečine v očeh. Prijel je rutico in se je obrnil v steno. (Nadaljevanje prih.)

Občni zbor Hmeljarskega društva. Dne 25. marca se je vršil v Žalcu 50. redni letni občni zbor Hmeljarskega društva za Slovenijo, ki šteje 1674 rednih članov s 23 podružnicami. Društvu predseduje g. Fr. Roblek, veleposestnik iz Žalca, ki je vodil tudi jubilejni občni zbor. Iz obširnega tajnikovega poročila je razvidna velika delavnost društva ter težka borba, ki jo je društvo vodilo tako v pogledu pobijanja hmeljskih škodljivcev, kakor tudi proti katastrofalnemu padcu cen v lanskem letu. Društvo namerava izdajati svoje glasilo »Hmeljar«, ako se do 1. maja prihlasi 600 naročnikov.

Dražba kož divjadi dne 25. in 26. marca 1930 v Ljubljani. Zaloga blaga je bila srednja, v celem je bilo 566 lozov. Kvaliteta blaga deloma dobra, večinoma pa slaba, čemur je vzrok letošnja mila zima. Zanimanje je bilo samo za dobro blago, del slabije kvalitete v lisicah in kunah je sploh neprodan. Poleg domačih kupcev so bili tudi kupci iz Avstrije, Nemčije in Italije. Posredovalo se je za 170 prodajalcev. Detajlna prodaja je bila malenkostna. Na dražbi pa so cene notirale sledeče: Kune zlatice 980 do 1130 Din, kune belice 800 do 900, kune belice glave 1000, veverice zimske 4, lisice poljske 230 do 370, lisice

gorske 350 do 510, lisice gorske glave 700, jazbeci 52 do 78, dihurji 150 do 185, podlasice bele 50 do 56, podlasice rujave 7 do 8, mačke domače 10, mačke divje 160 do 170, vidre 850 do 900, volkovi 240 do 260 srne 15, zajci domači 2-80, zajci divji 15-50 do 16-50 Din. Polhi in krti, za katere je bilo sploh zelo malo zanimanja, 2 do 3 Din.

Dva pomočnika

za splošno mizarstvo sprejemem po dogovoru takoj. Na pismene ponudbe ne odgovarjam. — Ivan Svete, mizar, Tomišelj, pošta Ig.

Velikonočna prodaja čevljev „STANDARD“

Z ozirom na lepe spomladanske dneve in bližajoče se praznike smo razprodali že veliko množino

čevljev po tovarniških cenah in to:

Otroški v raznih barvah in lak ... od Din 40.- do 50.-
Ženski črni ali rjavi ... od Din 100.- do 120.-
Ženski na špango, komb. usnje ... od Din 150.- do 170.-
Ženski razni, moderna oblika ... od Din 160.- do 180.-

Moški polčevlji, črni ... od Din 140.- do 160.-
Moški polčevlji, rjavi in komb. ... od Din 150.- do 180.-
Moški razni, moderna oblika ... od Din 170.- do 190.-
Poleg teh pa še razne druge vrste po znatno znižani ceni.

Želimo cenjeno občinstvo najbolje postreči in zadovoljiti, ter prosimo, da se vsled navala v prihodnjih dneh, še sedaj poslužite te **ugodne prilike**, ki jo Vam nudi **samo** naša

DETAJLNA TRGOVINA s čevlji tov. Carl Pollak d. d.
v Ljubljani, na DUNAJSKI CESTI št. 23, na dvorišču.

Denar naložite

najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI

HRANILNI IN POSOJILNI DOM V LJUBLJANI

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

Tavčarjeva (Sodna) ul. 1

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6%, proti trimesečni odpovedi po 7 1/2%, brez odbitka davka na rento.

Stanje vlog okroglo 30.000.000 Din

Rezerve nad 500.000 Din

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog.

Podružnici v Kamniku in v Mariboru

ČILSKI SOLITER

je dospel! — Dobavlja ga po konkurenčni ceni

EKONOM

LJUBLJANA

Kolodvorska ulica št. 7

Gospodarji, naročite si ga takoj!

PRIJATELJ!

Zakaj so francoske linije najkrajše in najboljše v Severno in Južno Ameriko!

Zato, ker je francosko pristanišče Le Havre najbližje New-Yorku in Ljubljani,

ker velikanski brzoparniki »Ile de France«, »Paris« itd.

vozijo samo 5 dni čez morje, ker je na parnikih zabavno in udobno potovanje, izborna postrežba, okusna domača hrana in »Borde« vino brezplačno pri vsakem obedu.

Najkrajša pot v Južno Ameriko pa gre preko pristanišča Marseille 14 do 15 dni v Argentino.

Cie. Gle. Transatlantique Chargeurs-Réunis, Sud-Atlantique, Transports-Maritimes.

Pojasnila daje brezplačno zastopnik

IVAN KRAKER, Ljubljana

Kolodvorska ulica 35.

BLAGO
za ženske obleke
svileno, volнено in per-
lino, zadnje novosti češ-
kega izvora, velika izbira
in znanje solidne cene

R. MIKLAUC
"PRI SKOFU"
LJUBLJANA

HAID & NEU šivalni stroji

so prvovrsten nemški izdelek.

Prodaja jih tudi na ugodne obroke

Centra

Trgovina šivalnih strojev
Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 7/III.

Zastopnike sprejemamo povsod.

L. MIKUŠ

Ljubljana, Mestni trg 15

Dežniki

Na malo!
Na veliko!

Ustanovljeno
1839

Za travnike in deteljišča uporabljajte

SUPERFOSFAT,

a za vinograde, krompir, koruzo in povrtnino je najbolje
polno gnojenje, katero se izvrši v obliki mešanice

KAS

ali

»Herkules« (organski KAS)

Superfosfat, mavec, Herkules, kakor tudi vsa ostala umetna gnojila nudi po najpovoljnejši ceni

»FOSFAT« D. D.

za promet in trgovino z umetnimi gnojili

ZAGREB, Mažuraničev trg 4

Brzjavi: Fosfat-Zagreb

Telefon: 29-13

Vsa pojasnila brezplačno. ... Zastopstva v vseh večjih mestih

se dobi samo pri

M. Težaku, Zagreb, Gunduličeva ulica 13,
v kanticah od 5 kg in stane ena kantica s poštnim povzetjem Din 125.—.

To olje je nesporno najuspešnejše sredstvo za krmljenje slabotne in zahirane živine in sicer radi bogate vsebine na vitaminu A in posebno radi vitamina D, ki ga v nobenem drugem krmilu ni.

Gospodarji, gospodinje!

Obrnite si veliko izbilo!

Pri nakupu blaga za obleke, perila, posteljnine i. t. d. se obrnite zanesljivo na domačo tvrdko

FRANJO NOVAK

LIUBLJANA, KONGRESNI TRG 15
(poleg Nunske cerkve)

Velika izbira za moške in ženske!

Najnižje cene!

VAJENCA

za kolarsko obrt, s stanovanjem in hrano v hiši, sprejem takoj. Frane Kokalj, kolar, Laze št. 15, pošta Borovnica.

100 NAGRAD

v vrednosti več tisoč dinarjev razpisujemo za pravilno rešitev sledečih vprašanj:

1. Po čem se spoznajo najboljše štrange in drugo vrvarsko blago?
2. Katero vrvarsko blago je priporočala za kmetovalce kmetijska šola na Grmu?
3. Kakšne štrange, uzde in drugo vrvarsko blago boste zahtevali od Vašega trgovca, da boste dobili za Vaš dober denar tudi dobro blago?
4. Kateri trgovec v Vašem okraju še ne prodaja štrang in vrvarskega blaga s privezanim rudečim listkom, z naslikanim pajkom v mreži in napisom Grosuplje?

Za rešitev zadostuje dopisnica za 50 par. Rešitev naj se pošlje na naslov: Tovarna motova in vrvarna, Grosuplje pri Ljubljani, in to najkasneje do konca aprila. 1. maja se bode izžrebalo 100 rešitev, nagrade pa poslane takoj po izžrebanju. Tudi Vas čaka lahko velik dobiček! Pišite takoj!

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG

— LJUBLJANA —

prodaja po najugodnejših cenah samo na debelo!

Premog, domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe.
Kovaški premog vseh vrst.
Koks, livarniški, plavžarski in plinski.
Briketi.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D.

LJUBLJANA, Miklošičeva c. 15/L.

Po vseh krajih iščemo

moške in ženske, kjer imajo svoj poklic in bivališče. Dnevni zaslužek 250 dinarjev. Prijaviti se:

»TEHNA«, Ljubljana, Mestni trg 25/L.

Znamka za odgovor.

Kovači!

Najboljši trdi in mehki koks in kovaški premog

Vam nudi

Družba »ILIRIJA«
Ljubljana, Dunajska c. 46

Telefon 2820

ČE BOSTE ZIDALI HIŠO ALI HLEV

boste potrebovali **žebije** (žičnike), katere dobite v vsaki množini najceneje pri **SIMON PIRC, PODNART 2.**

Gospodarji! Gnojite z APNENIM DUŠIKOM

najfinejšim, najuspešnejšim in učinkovitim dušičnim gnojilom! Kdor gnoji z apnenim dušikom, gnoji istočasno z dušikom in apnom. — Informacije o uporabi in množini, rentabilnosti, kakor tudi o nabavnih pogojih, cenah, skladiščih in uspehih apnenega dušika daje

TVORNICI ZA DUŠIK d. d. RUSE v Rušah pri Mariboru.

Ta tvornica proizvaja istotako mešano umetno gnojilo »NITROFOSKAL - RUSE«, katero sestoji iz apnenega dušika, superfosfata in kalijeve soli. Kdor z Nitrofoskalom gnoji, gnoji istočasno z dušikom, fosforom, kalijem in apnom ter si prihrani večkratno trošenje umetnih gnojil. — Stalna zaloga pri

EKONOMU, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7.

ŠIVALNI STROJI „Gritzner“ „Adler“ „Kayser“ in kolesa,

najboljši material,
precizna konstrukcija,
krasna oprema ter naj-
nižja cena, kakor tudi
pisalni stroji, Urania,
so samo pri

Večletna garancija!
Pouk v voženju brezplačen!

Jos. Petelinc, Ljubljana
ob vodi, v bližini Prešernovega spomenika.

Vabilo

na

VIII. redni občni zbor „EKONOMA“

osred. gospodarske zadruga v Ljubljani r. z. z o. z.

ki se vrši

v sredo, dne 16. aprila 1930 ob 11. uri dopoldne
v zadružnih prostorih, Kolodvorska ulica šte. 7.

SPORED:

1. Nagovor predsednika.
2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Poročilo načelstva.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Čitanje revizijskega poročila.
6. Čitanje in odobritev računskega zaključka za l. 1929.
7. Volitev načelstva in nadzorstva.
8. Raznoterosti.

Načelstvo.

Ako občni zbor ob določeni uri ne bo sklepčen, se bo vršil pol ure pozneje drug občni zbor, ki bo sklepal ne glede na število prisotnih članov.

Člani lahko pregledajo računski zaključek 8 dni pred občnim zborom.

Napreden gospodar je oni, kateri že v jeseni uporablja pri vsej setvi

MAVEC (GIPS)

posebno onega iz Praunsperger-Jevega rova v Samoboru, ker je z analizo dokazano, da vsebuje mnogo apna in žveplene kisline.

Milan Praunsperger
Samobor — Zagreb, Prilaz br. 6

**Laneno
olje
Firnež
Emailne in
ostale lake
Ojinate
barve**

in vse v
stroko
spadajo-
če blago
kupite
dobro,
solidno
in po
zmernih
cenah
pri

MEDIĆ-ZANKL

D. Z. O. Z.

Tovarne olja, firneža, laka in barv

LJUBLJANA-MEDVODE

Podružn.: Maribor-Noví-Sad Lastnik: Franjo Medić

OBCINSKI ODBOR OBČINE STARA LOKA naznanja
žalostno vest, da je umrl danes njen bivši zaslužni župan, gospod

Gašper Triler

posestnik v Virmošah, član raznih gospodarskih organizacij, odlikovan z zlato svetinjo za civilne zasluge itd.

ter bo v četrtek dne 3. aprila pokopan na starološkem pokopališču.

Zaslužnega moža, ki je 22 let deloval v dobrobit občine, ohranimo v trajno hvaležnem spominu.

Stara Loka, 1. aprila 1930.

Anton Hafner, župan.

Prava pot

katera vodi do
ozdravljenja živcev!

Bolni, izčrpani živci otežujejo življenje, povzročajo mnogo trpljenja, kakor zbadanje, nadležne bolečine, omedlevico, občutek strahu, šumenje v ušesih, motenje prebave, nespečnost, izgubo veselja do dela in druge zle pojave.

Moja ravnokar izišla poučna razprava pokaže Vam pravo pot, kako se morete

osvoboditi vseh teh bolečin.

V razpravi so opisani vzroki, začetek bolezni in zdravljenje živčnih bolezni na podlagi dolgotrajnih izkušenj.

Tisti evangelij zdravja pošljem vsakomur

popolnoma brezplačno,

ako ga zahteva od dolnjega naslova.

Tisoči zahval potrjujejo edino obstoječi uspeh neumornega, vestnega poizkusnega dela za dobrobit trpečega človeštva. Kdor pripada veliki četi živčno bolnih in kdor trpi na onih mnogobrojnih pojavih, mora si nabaviti mojo knjižico tolažbe!

Prepričajte se sami,

da Vam ne obetam nič neresničnega, ker tekom nekaj dni pošljem vsakomur, kdor mi piše, popolnoma brezplačno in franko tisto poučno razpravo. Zadostuje ena dopisnica na:

ERNST PASTERNAK, BERLIN S. O.,
Michaelkirchplatz 13, Abt.: 316.

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Kandiji v lastni hiši.

Ustanovljena leta 1898.

Ustanovljena leta 1898.

Sprejema hranilne vloge od vsakogar, jih obrestuje najugodneje, nudi popolno varnost, izplačuje točno. -- Rentni davek plačuje sama iz svojega.